

23 008**Nieuwe bepalingen inzake identificatie van cliënten bij financiële dienstverlening (Wet identificatie bij financiële dienstverlening 1993)****23 009****Melding ongebruikelijke transacties bij financiële dienstverlening (Wet melding ongebruikelijke transacties)****NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG**

Ontvangen 3 december 1993

1. Algemeen

De leden van de CDA-fractie vroegen hoe kerkgenootschappen aan hun identificatieverplichting moeten voldoen, zowel in de gevallen waarin zij rechtspersoon zijn als in die waarin ze dat niet zijn. De identiteit van een Nederlandse rechtspersoon wordt vastgesteld met behulp van een gewaarmerkt uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel en Fabrieken waar die rechtspersoon is ingeschreven dan wel met behulp van een door een in Nederland gevestigde notaris opgemaakte akte. Indien het zou gaan om een instelling die niet een kerkgenootschap is in de zin van artikel 2 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en die geen rechtspersoon is, zal die instelling handelen in de persoon van de natuurlijke persoon. Deze zal zich dienen te identificeren op de voor natuurlijke personen voorgeschreven manier.

De leden van de fractie van het CDA vroegen de aandacht voor de minder gewenste inbreuken op de persoonlijke levenssfeer van mensen die zich verre houden van criminele activiteiten. Deze leden vroegen zich af of niet meer had kunnen worden gedaan om die schadelijke neveneffecten van deze wetgeving te vermijden, bijvoorbeeld door in artikel 3 van het wetsvoorstel ook de verplichting tot prompte vernietiging van alle relevante informatie op te nemen. In reactie op deze zorg van de leden van de CDA-fractie merken ondergetekenden op dat de persoonlijke levenssfeer van de personen, ten aanzien van wie gegevens in het register van het meldpunt zullen worden opgenomen in eerste instantie wordt beschermd door de bepaling in het wetsontwerp dat op het register van het meldpunt de Wet politieregisters van toepassing zal zijn. Ook voor het register van het meldpunt zal de algemene regel van artikel 4, tweede lid, van de Wet politieregisters gelden, dat in een politieregister slechts die gegevens mogen worden opgeslagen die rechtmatig zijn verkregen, en die noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor het register is aangelegd. Voorts zal op grond van artikel 10 van de Wet politieregisters voor het register van het meldpunt een reglement moeten worden vastgesteld, waarin onder meer dient te worden bepaald in welke gevallen de opgenomen gegevens uit het register verwijderd moeten worden en vernietigd. Op deze wijze wordt aan de algemene regel van

artikel 4, tweede lid, het zogenaamde «noodzakelijkheids criterium» concreet per register invulling gegeven. Ondergetekenden zijn voornemens om in het vast te stellen reglement een regeling omtrent vernietiging op te nemen, die bepaalt dat indien ten aanzien van een bepaalde persoon gedurende vijf jaar geen (nieuwe) gegevens zijn opgenomen, de gegevens met betrekking tot die persoon vernietigd zullen worden. Overigens kan een vernietiging ook worden bereikt door middel van de rechten, die de geregistreerde personen hebben op grond van het bepaalde in de artikelen 20 e.v. van de Wet politieregisters. Indien op grond van bijvoorbeeld een verzoek om kennisneming blijkt dat de gegevens die zijn opgenomen onjuist zijn, kan de geregistreerde een verzoek om verbetering, aanvulling of vernietiging indienen bij de beheerder van het register. In gevallen waarin blijkt dat duidelijk sprake is van een misverstand, of komt vast te staan dat de opgeslagen informatie irrelevant is, zullen de gegevens vernietigd moeten worden. Omdat de Wet politieregisters in een uitgebreide regeling voor dit soort gevallen voorziet, die ook op het register van het meldpunt van toepassing zal zijn, zijn ondergetekenden van mening dat deze materie afdoende geregeld is.

In antwoord op een vraag van de leden van de CDA-fractie kunnen ondergetekenden bevestigen dat deze wetsvoorstellen instrumenten zijn voor de bestrijding van misdrijven in meer algemene zin. De meldingsplicht dient er voor om zicht te krijgen op diegenen die crimineel verworven middelen via het financiële stelsel proberen wit te wassen. Dit kan vervolgens een aanknopingspunt bieden voor nader onderzoek, waarbij de bronnen van het crimineel verkregen vermogen, derhalve de achterliggende criminele activiteiten waardoor het vermogen is verkregen, zichtbaar kunnen worden gemaakt. In beginsel kan aan een witwastransactie een grote verscheidenheid van criminele activiteiten ten grondslag liggen. Van beide wetsvoorstellen wordt dan ook verwacht dat zij op de hierboven omschreven algemene wijze bijdragen aan het bestrijden van de criminaliteit. De taakstelling van het meldpunt is ook algemeen geformuleerd in artikel 3, onderdeel a: het verzamelen, registreren, bewerken en analyseren van de gegevens die het verkrijgt, teneinde te bezien of deze gegevens van belang kunnen zijn voor de voorkoming en opsporing van misdrijven. Wel is het zo dat de weg waarlangs de wetsvoorstellen aan de criminaliteitsbestrijding bijdragen steeds loopt via het bestrijden van het witwassen van geld. Het is dan ook om die reden dat in de aanhef van en de toelichting op de wetsvoorstellen op dat aspect de nadruk is komen te liggen.

Ondergetekenden hebben verheugd kennis genomen van de bereidheid van de leden van de fractie van de PvdA om beide wetsvoorstellen spoedig tot wet te verheffen. In reactie op de opmerking van deze leden omtrent een wettelijke regeling met betrekking tot de geldwisselkantoren kunnen zij mededelen dat een wetsontwerp dienaangaande inmiddels om advies aan de Raad van State is gezonden. In antwoord op een vraag van de leden van de VVD-fractie die eveneens op dit onderwerp betrekking heeft, kan voor wat betreft het voorziene tijdpad van dit wetsvoorstel worden gemeld dat ernaar gestreefd wordt om het voorstel begin 1994 bij de Tweede Kamer aanhangig te maken, zodat het uiterlijk op 1 januari 1995 in werking zou kunnen treden. Overigens zullen de activiteiten van geldwisselkantoren door middel van algemene maatregelen van bestuur onder de werking van de Wet melding ongebruikelijke transacties en de Wet identificatie bij financiële dienstverlening 1993 worden gebracht, voor zover die daar niet reeds onder vallen.

De leden van de fractie van de PvdA informeerden naar het voornemen van de ministers om het zwart-geldcircuit in casino's aan banden te leggen. Ook de leden van de VVD-fractie vroegen op welke termijn

casino's onder de werkingssfeer van de Wet MOT zullen worden gebracht. Bij de behandeling in de Tweede Kamer is, mede naar aanleiding van een motie, uitvoerig ingegaan op een mogelijke rol van de casino's bij het witwassen van geld. Ondergetekenden onderschrijven de stelling dat de effectiviteit van de Wet melding ongebruikelijke transacties toeneemt naarmate meer financiële diensten waarvan aannemelijk is dat daarmee gelden witgewassen kunnen worden onder de werkingssfeer van deze wet vallen. In dat kader lijkt het inderdaad wenselijk de casino's onder de werkingssfeer van de Wet melding ongebruikelijke transacties te brengen. Artikel 1, onderdeel a, onder 9, biedt de mogelijkheid de diensten die worden aangeboden door de casino's hiertoe bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen. Evenals met de andere bedrijfstakken is geschied, vindt daarover thans overleg plaats met de Stichting Holland Casino's. Gelet echter op het feit dat het overleg thans nog plaatsvindt kunnen ondergetekenden nu geen concrete termijn aangeven waarbinnen de meldingsplicht ook voor casino's zal gaan gelden.

In het kader van het externe relaties-programma van de Financial Action Task Force on money laundering (FATF) is aan bepaalde leden van de FATF gevraagd om bepaalde aan hen geassocieerde of anderszins met hen bevriende niet-leden te sponsoren bij het ontwikkelen van anti-witwasbeleid. Andorra was tot voor kort een gebied onder gezamenlijk beheer van de Franse President en de Bisschop van het Spaanse Seo d'Urgell. Door de FATF zijn toen Frankrijk en Spanje aangewezen als de sponsors van Andorra. Inmiddels heeft Andorra in een referendum besloten om een soevereine staat te worden en daartoe de grondwet aan te passen. Dat heeft ten gevolg dat de President en de Bisschop niet langer verantwoordelijk zijn voor het beleid van Andorra. De totstandkoming van de anti-witwaswetgeving heeft vertraging opgelopen en verdere vertraging wordt verwacht door de voorgenomen grondwetswijziging. Over enige tijd zal de FATF Andorra benaderen over de voortgang op anti-witwasgebied. De FATF heeft Frankrijk aangewezen als de sponsor van Monaco. Het witwassen is in Monaco strafbaar gesteld bij wet van 23 december 1992. Wat andere anti-witwasmaatregelen betreft beziet de Raad van Monaco thans een wetsvoorstel dat erg lijkt op de Franse anti-witwaswetgeving van juli 1990. Samenwerking tussen Frankrijk en Monaco op het gebied van anti-witwaswetgeving is belangrijk. Er wordt ook gesproken over een trilaterale overeenkomst tussen Andorra, Frankrijk, en Monaco.

Wat betreft de Nederlandse Antillen kan nog worden opgemerkt dat ook daar thans wordt gewerkt aan de voorbereiding van wettelijke maatregelen tegen het witwassen. Het witwassen is op de Nederlandse Antillen inmiddels strafbaar gesteld. De meldingsplicht is daar in een vergevorderd stadium van voorbereiding. Van Nederlandse zijde wordt aan de Antillen op dit gebied assistentie geboden.

De leden van de D66-fractie achtten het van grote betekenis dat identificatie-documenten een grote mate van fraude-ongevoeligheid hebben. Zij vroegen of de minister de in artikel 3, eerste lid, onder a en artikel 3, eerste lid, onder b genoemde documenten voldoende fraudegevoelig acht. Bij de aanwijzing van de toegelaten identiteitspapieren is aandacht besteed aan enerzijds de fraudebestendigheid van de documenten en anderzijds de beschikbaarheid en het bezit daarvan en de wijze waarop de identiteit in de gevallen die het wetsvoorstel op het oog heeft in de praktijk reeds wordt vastgesteld (mede gelet op de thans nog geldende Wet identiteitsvaststelling bij financiële dienstverlening). Dit heeft geleid tot de keuze zoals in het wetsvoorstel neergelegd. Gegeven de stand van de techniek met betrekking tot de aanmaak van deze documenten is fraude helaas niet uit te sluiten. Dit kan er echter niet toe leiden dat de wettelijke regeling niet tot stand komt.

De vraag naar de positie van de derde in verband met artikel 5, derde lid, van wetsvoorstel 23 008, kan als volgt worden beantwoord. De derde behoeft niet zelf aan de balie te verschijnen; bij vertegenwoordiging van natuurlijke personen zou het stellen van deze eis wel heel ver gaan; daarnaast ziet deze bepaling ook op vertegenwoordiging van rechtspersonen waar het voldoen aan deze eis onmogelijk zou zijn. Het wettelijk systeem brengt mee dat in geval van vertegenwoordiging de identiteit van de vertegenwoordiger die aan de balie komt wordt vastgesteld op de voorgeschreven wijze en dat de identiteit van de vertegenwoordigde wordt vastgesteld aan de hand van de documenten die vertegenwoordiger dient mee te brengen ter overlegging te zamen met zijn volmacht.

Wat betreft de vraag van de leden van de fractie van D66 naar de contacten met het bedrijfshap horeca kan worden gemeld dat thans voorbereidingen worden getroffen voor een overleg tussen tweede ondergetekende en het bedrijfshap over het aanpakken van het witwassen in de horeca. Dit overleg zal naar verwachting in januari 1994 plaatsvinden.

2. Antwoorden bij Wetsvoorstel 23 009

2.1. Het indicatorensysteem

De leden van de fractie van het CDA vroegen in te gaan op de verwachte effectiviteit, waarbij zij zich afvroegen of niet de achilleshiel gelegen is in de ook volgens deze leden onvermijdelijke algemene bekendheid van de indicatoren. Hoewel deze leden erkenden dat de indicatoren snel kunnen worden bijgesteld, meenden zij dat de indicatoren misschien nog sneller kunnen worden ontweken. Deze leden vroegen een beoordeling van het probleem dat een zekere grofmazigheid van het net zulke ontwijking zou kunnen vereenvoudigen terwijl fijnmazigheid een niet te verwerken toestroom van (deels irrelevante) informatie zou opleveren.

Vooropgesteld wordt dat ondergetekenden hebben gekozen voor een systeem waarin de indicatoren flexibel kunnen worden aangepast. Daardoor zullen nieuw ontdekte witwastechnieken en nieuw ontwikkelde indicatorenlijsten niet «boven de markt» blijven hangen terwijl het personeel van financiële instellingen moet melden aan de hand van verouderde indicatorenlijsten. Dat komt de rechtszekerheid ten goede. In de termen van de leden van de fractie van het CDA wordt hiermee voorkomen dat het net niet langer op de goede plaats hangt. Bovendien kan door aanpassing van de indicatoren indien nodig ook de maaswijdte worden aangepast. Hierbij hebben ondergetekenden voor zover mogelijk gestreefd naar heldere en eenduidige indicatoren. Dat schept rechtszekerheid voor zowel de meldende instelling als de (bonafide) cliënt. Bij het opstellen van de indicatoren zal onder meer gebruik worden gemaakt van de bij de politie en financiële instellingen aanwezige kennis omtrent gebruikte witwastechnieken. Voorts zij bedacht dat overheden internationaal kennis uitwisselen omtrent witwastechnieken en omtrent gebruikte indicatoren. Dat leidt ertoe dat de Nederlandse indicatorenlijsten mede zijn toegerust voor het onderkennen van witwastechnieken die in Nederland nog niet zijn aangetroffen. Ook in de toekomst zal internationale kennisuitwisseling tot aanpassing van de Nederlandse indicatorenlijsten kunnen leiden. Ondergetekenden hebben de problematiek van de maaswijdte in een vroeg stadium onderkend, en zijn daarom tot de volgende beleidsconclusies gekomen. Ten eerste hebben zij besloten het Amerikaanse systeem waarin alle contante transacties boven 10 000 dollar gemeld moeten worden, niet over te nemen, omdat dat inderdaad een niet te verwerken toestroom van (grotendeels irrelevante) informatie zou hebben opgeleverd. Zij beschikken thans over aanwijzingen dat de

Verenigde Staten voornemens zijn om tot een aanzienlijke reductie van het aantal meldingen te komen. Ten tweede hebben zij vermeden om al te stringente criteria voor melding aan te leggen. De grofmazigheid die het gevolg is van het beperken van de meldingsplicht tot slechts enkele met name genoemde aan het witwassen onderliggende delicten, heeft in een aantal landen (met name Frankrijk, maar ook Italië en het Verenigd Koninkrijk) tot dermate grote problemen geleid dat de wetgeving daar wordt aangepast (met name in Frankrijk werd nauwelijks gemeld).

De leden van de CDA-fractie vroegen een reactie op een aantal punten in de brief van 17 november jl. van de Nederlandse Vereniging van Banken. Met name informeerden zij naar de mogelijkheid om de betrokken bedrijfstakken nauw bij het formuleren van de indicatoren te betrekken. Ook de leden van de D66-fractie en de VVD-fractie vroegen naar een reactie op dit punt. Ondergetekenden onderschrijven het belang van betrokkenheid van de bedrijfstakken bij het opstellen van de indicatoren. De bedrijfstakken zijn dan ook intensief betrokken geweest bij de opstelling van de huidige concept-indicatorenlijsten. Voorts is in de Wet melding ongebruikelijke transacties voorzien in deelname van de bedrijfstakken in de Begeleidingscommissie. Gelet op deze uitvoerige betrokkenheid van de bedrijfstakken zijn ondergetekenden dan ook verbaasd over de suggestie in genoemde brief. Hierbij valt niet uit te sluiten dat door interne communicatieproblemen binnen de bedrijfstakken nog niet alle relevante informatie in de concept-indicatorenlijst die ter informatie aan het Parlement is gezonden is verwerkt en dat de definitieve indicatoren daarvan enigszins zullen afwijken. Bij de zogenaamde SWIFT-indicator is Nederland daarbij bovendien afhankelijk van de ontwikkelingen in het buitenland. De Nederlandsche Bank heeft onze banken verzocht zich te houden aan de invulling van het SWIFT-MT100-formulier op de wijze waarop de SWIFT-organisatie dat heeft aanbevolen. De Nederlandsche Bank zal daarop bij het toezicht letten. Geheel los daarvan staat het gebruik van de SWIFT-aanbeveling als indicator. De doorwerking van de aanbeveling in de verschillende landen neemt de nodige tijd. Als andere landen niet of nog niet voldoen aan de SWIFT-aanbeveling, en al deze gevallen worden gemeld aan het MOT, dan treedt een aanzienlijke bestandvervuiling op en kan met de invoering van de aanbeveling als indicator beter worden gewacht.

2.2. Het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties

2.2.1. Algemeen

De leden van de CDA-fractie stelden een vraag over het verstrekken van gegevens door het meldpunt aan de met onderzoek en opsporing belaste autoriteiten. Deze leden gingen daarbij met name in op hetgeen daaromtrent in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel is vermeld, waarbij zij opmerkten dat die tekst niet geheel duidelijk is. Zij doelden daarbij met name op de verhouding tussen de verplichtingen en de bevoegdheden van het meldpunt. In reactie hierop kunnen ondergetekenden het volgende opmerken. In paragraaf 6.7 van de memorie van toelichting worden op blz. 13 de drie criteria genoemd, die bepalend zijn voor de vraag wanneer het meldpunt gegevens aan de opsporingsautoriteiten kan en moet verstrekken. Deze drie criteria gelden zowel in de situatie waarin het meldpunt zelf het initiatief neemt tot het verstrekken van informatie als in de situatie waarin het meldpunt, op verzoek van de opsporingsautoriteiten, nagaat of zij ten aanzien van een bepaalde persoon informatie heeft die aan één van de criteria voldoet. De opsporingsautoriteit die om informatie van het meldpunt verzoekt, kan daarbij aangeven welke informatie zij zelf over de desbetreffende persoon heeft verzameld. De combinatie van die informatie en de informatie die al bij

het meldpunt bekend was kan er dan vervolgens toe leiden dat het meldpunt tot de conclusie komt dat aan de criteria voor verstrekking is voldaan. Het is echter steeds het meldpunt dat bepaalt of de gegevensverstrekking voldoet aan de criteria die daarvoor zijn gesteld. Het is niet zo dat opsporingsambtenaren bij het meldpunt gegevens kunnen opvragen, als het meldpunt geen «redelijke vermoedens» heeft. Indien het meldpunt tot de conclusie komt dat aan de criteria voor verstrekking is voldaan, ontstaat vervolgens de verplichting om de gegevens dan ook daadwerkelijk te verstrekken. In die zin is ook de opmerking in de memorie van toelichting bedoeld.

De leden van de CDA-fractie, alsook de leden van de fracties van D66 en VVD, vroegen, mede naar aanleiding van het tweede punt uit de brief van de Nederlandse Vereniging van Banken, naar de mogelijkheden voor het meldpunt om gegevens aan de Belastingdienst te verstrekken. In aanvulling op hetgeen zij hieromtrent reeds hebben medegedeeld in de memorie van antwoord en de nota naar aanleiding van het eindverslag merken ondergetekenden nog het volgende op. Het meldpunt mag, zoals gezegd, alleen informatie verstrekken als aan de criteria voor verstrekking is voldaan. Bovendien zullen de personen of instanties die gegevens uit het register van het meldpunt verstrekt wensen te krijgen, bij of krachtens de Wet politieregisters daartoe gerechtigd moeten zijn. De Wet politieregisters kent immers een gesloten verstrekkingenregime. Wat betreft de gegevensverstrekking door het meldpunt aan de Belastingdienst brengt dit met zich dat aan de opsporingsambtenaren van die dienst slechts gegevens verstrekt mogen worden ingevolge het bepaalde in artikel 14, onderdeel c, van de Wet politieregisters. In dit artikel is als aanvullend criterium opgenomen dat de gegevens slechts verstrekt mogen worden indien de desbetreffende opsporingsambtenaren deze behoeven ter opsporing van strafbare feiten, bij het onderzoek waarvan ze zijn betrokken. Concreet brengt dit met zich dat indien zowel is voldaan aan de criteria voor verstrekking die voor het meldpunt zullen gelden, als aan het bovengenoemde criterium van artikel 14, onderdeel c, van de Wet politieregisters, rechtstreekse verstrekking plaats kan vinden aan de opsporingsambtenaren van de Belastingdienst. De regeling voor verstrekkingen door het meldpunt aan de Belastingdienst komt daarmee vrijwel overeen met die voor verstrekkingen aan de overige opsporingsautoriteiten. Het enige verschil is daarin gelegen dat voor de opsporingsambtenaren van de Belastingdienst het aanvullende criterium geldt dat deze de gegevens dienen te behoeven voor de opsporing van strafbare feiten, bij het onderzoek waarvan ze zijn betrokken. Deze regeling wijkt op dit punt niet af van hetgeen is geregeld omtrent de verstrekking van gegevens aan bijzondere opsporingsambtenaren uit andere politieregisters. Wellicht ten overvloede merken zij op dat deze regeling daarmee geheel in overeenstemming is met de taakstelling van het meldpunt, te weten het voorkomen en opsporen van misdrijven, en de gedachte van een buffer tussen de financiële sector en de opsporingsautoriteiten.

De leden van de CDA-fractie vroegen vervolgens of een enkele melding van een ongebruikelijke transactie, plus het vermoeden van het meldpunt, al voldoende zal blijken te zijn voor het in gang zetten van een justitieel onderzoek. Zij vroegen daarbij tevens of het meldpunt zich niet zal ontwikkelen tot een (min of meer zelfstandig) onderdeel van het justitieel onderzoeksapparaat, waarbij zij wezen op de bevoegdheid die het meldpunt krachtens artikel 10 van het wetsvoorstel heeft om nadere gegevens en inlichtingen te vragen, die de financiële instellingen verplicht zijn te verstrekken. In reactie op de eerste vraag merken ondergetekenden op dat het niet het meldpunt is dat bepaalt of een justitieel onderzoek zal worden ingesteld. De taak van het meldpunt is immers slechts om die gegevens waarvan hij tot de conclusie komt dat die voor

de voorkoming en opsporing van strafbare feiten relevant kunnen zijn, aan de bevoegde opsporingsautoriteiten te verstrekken. De uiteindelijke beslissing of een justitieel onderzoek in gang zal worden gezet zal uiteraard door die autoriteiten dienen te worden genomen. Wat betreft de concrete vraag of een enkele melding, gecombineerd met het vermoeden van het meldpunt, voldoende zal zijn voor het in gang zetten van een justitieel onderzoek wijzen zij op het volgende. Het is denkbaar dat een enkele melding voldoende zal zijn om gegevens aan de opsporingsautoriteiten te verstrekken. Meestal zal echter pas door de combinatie van de gegevens die het meldpunt van de financiële instellingen krijgt en de politieke gegevens het hier bedoelde vermoeden ontstaan. Zoals hierboven reeds is aangegeven zullen de opsporingsautoriteiten waaraan de gegevens worden verstrekt vervolgens toetsen of het vermoeden dat is ontstaan voldoende is om een opsporingsonderzoek te rechtvaardigen, waarin een extra waarborg is gelegen tegen het al te lichtvaardig instellen van een dergelijk onderzoek.

Bezien in het licht van het bovenstaande hebben de ondergetekenden dan ook maatregelen genomen die de vrees van de leden van de CDA-fractie dat het meldpunt zich zal ontwikkelen tot een zelfstandig opsporingsapparaat, kunnen ondervangen. Het inwinnen van nadere gegevens en inlichtingen van de financiële instellingen kan uitsluitend plaatsvinden binnen de taakstelling van het meldpunt. Het gaat daarbij steeds uitsluitend om de vraag of een bepaalde ongebruikelijke transactie als verdachte transactie aan de opsporingsautoriteiten gemeld moet worden. Het inwinnen van nadere inlichtingen, zowel bij de financiële instellingen, als door middel van het bevragen van persoonsregistraties kan alleen binnen dat kader plaatsvinden. De afbakening met het opsporingsapparaat wordt nog verder versterkt door de verplichting van het meldpunt om gegevens te verstrekken, als aan de criteria voor verstrekking is voldaan. Op dat moment heeft het meldpunt immers voldaan aan zijn concrete taakstelling, omdat dan is bepaald dat een transactie als verdacht kan worden aangemerkt. Vanaf dat moment is het de verantwoordelijkheid van de opsporingsautoriteiten om daaraan een passend vervolg te geven, en is de rol van het meldpunt uitgespeeld.

In antwoord op vragen van de leden van de fractie van de PvdA naar het meldpunt, kan worden geantwoord dat het meldpunt zal worden gevestigd in het gebouw van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) te Zoetermeer. Het meldpunt zal echter geheel onafhankelijk van de CRI zijn. Het meldpunt wordt rechtstreeks geplaatst onder het Ministerie van Justitie. Het Hoofd van het meldpunt is zodoende volstrekt onafhankelijk van de politie. Die onafhankelijkheid is een noodzakelijke voorwaarde voor de bufferfunctie van het meldpunt. Het meldpunt zal gedurende de eerste twee jaar worden uitgebouwd tot een totaal van 11 personeelsleden. Deze zullen worden aangetrokken middels een door tweede ondergetekende te ontwikkelen ingroei-model. Als eerste prioriteit geldt thans het aantrekken en benoemen van het Hoofd van het meldpunt. Deze zal vervolgens worden betrokken bij het aantrekken van het overige personeel.

2.2.2. Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

De leden van de CDA-fractie wezen er op dat het register van het meldpunt informatie zal bevatten die voor meerdere personen interessant zou kunnen zijn ook buiten het kader van de criminaliteitsbestrijding. Deze leden vroegen of, gelet op het mogelijke gevaar van misbruik van de opgeslagen gegevens, de voorgestelde regeling geen bepaling diende te bevatten, ertoe strekkende dat na zeer beperkte periode, waarin de werkelijke relevante gegevens aan de opsporingsambtenaren moeten zijn verstrekt, en de overige informatie in geanonimiseerde vorm is verwerkt

ten behoeve van de overige taken van het meldpunt, alle gegevens bij het meldpunt worden vernietigd. Ondergetekenden merken naar aanleiding hiervan op dat zij zich er van bewust zijn dat het register van het meldpunt zeer gevoelige informatie zal bevatten, en dat zij derhalve de zorg van de leden van de CDA-fractie voor een adequate beveiliging van die informatie volledig delen. Daartoe zullen dan ook de noodzakelijke organisatorische en automatiseringstechnische maatregelen worden genomen. Zij kunnen overigens bevestigen dat mede gelet op die noodzaak de kring van personen die toegang zal kunnen krijgen tot het register zeer beperkt zal zijn. Dit betreft enkel de personen die bij het meldpunt werkzaam zijn. Wat betreft de mogelijkheid voor leden van de begeleidingscommissie om toegang tot de opgeslagen informatie te verkrijgen merken zij nog op dat de hoofdlijn zal zijn dat hen slechts informatie in geanonimiseerde vorm zal worden verstrekt, en dat niet-geanonimiseerde gegevens uitsluitend beschikbaar zullen worden gesteld als zij die daadwerkelijk voor hun taak behoeven. Zoals de leden van de CDA-fractie al opmerkten, zal op een ieder bovendien een geheimhoudingsplicht van toepassing zijn. Wat betreft de suggestie van deze leden om het risico van misbruik van deze gegevens verder te verkleinen door een zeer korte verwijderingstermijn te hanteren verwijzen zij naar hetgeen eerder in deze nota is vermeld omtrent het voor het register vast te stellen reglement, en de daarin op te nemen verwijderingstermijn van vijf jaar nadat de laatste melding ten aanzien van een persoon is binnengekomen. Alhoewel aan de leden van de CDA-fractie toegegeven kan worden dat een verkorting van die termijn het risico van misbruik van de gegevens zou verkleinen, wijzen ondergetekenden er op dat dit tevens een risico van verminderde effectiviteit van het meldpunt in zich bergt. Het kan immers heel wel voorkomen dat een bepaald patroon van witwasactiviteiten pas over het verloop van enige jaren duidelijk wordt. Dit zal met name zo zijn indien de naam van een bepaalde persoon gedurende een dergelijke periode steeds in de meldingen terugkomt. Voorstelbaar is dat juist door die cumulatie van meldingen het vermoeden van criminele activiteiten ontstaat. Zij achten de voorgestelde termijn van vijf jaar een acceptabel compromis tussen de elkaar op dit punt tegenstrevende belangen van beveiliging en effectiviteit.

De leden van de VVD-fractie stelden een vraag naar de verenigbaarheid van de EG-richtlijn op het gebied van money-laundering en de ontwerp-richtlijn op het gebied van de dataprotectie. Ook de leden van de fracties van CDA en D66 sloten zich hierbij aan. Hieromtrent merken ondergetekenden op dat hun reactie slechts een voorlopige kan zijn, nu de onderhandelingen over de betreffende dataprotectie-richtlijn nog niet zijn afgerond. Het is huns inziens niet goed mogelijk om thans reeds in extenso op de verhouding tussen beide richtlijnen in te gaan. Wel kan in het algemeen worden opgemerkt dat zij de zorg van de leden van de verscheidene fracties, die hieromtrent een vraag hebben gesteld, in zoverre delen, dat zij met hen van mening zijn dat de genoemde dataprotectie-richtlijn niet aan een goede uitvoering van deze wetsvoorstellen in de weg mag staan. Ditzelfde geldt overigens ook ten aanzien van andere aspecten van het bestrijden van criminaliteit. Dit standpunt wordt in de betreffende onderhandelingen dan ook door de vertegenwoordiger van Nederland uitgedragen. Overigens hechten zij eraan op te merken dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer aan een effectief overheidsoptreden, in het bijzonder op het gebied van de bestrijding van de criminaliteit, niet onnodig in de weg mag staan. De beginselen van privacy-bescherming verlangen echter wel dat voor een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer een adequate regeling moet zijn getroffen, waarin de in het geding zijnde belangen op evenwichtige manier tegen elkaar zijn afgewogen. Zij menen dat dit zowel ten aanzien van deze

wetsvoorstellen als ten aanzien van de EG-richtlijn money-laundering het geval is. Nu voor de inbreuken op de persoonlijke levenssfeer, die onvermijdelijk samengaan met een adequate uitvoering van deze regelgeving in een afdoende systeem van waarborgen is voorzien, menen zij dat deze wetten in overeenstemming zijn met de genoemde beginselen van privacy-recht. In de onderhandelingen over de dataprotectie-richtlijn zal een vergelijkbare afweging met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer tot uitdrukking komen.

3. Antwoorden bij wetsvoorstel 23 008

Bij de leden van de CDA-fractie was de vraag gerezen of de mogelijkheid van afgeleide identificatie bij bancaire diensten die verband houden met de handel in effecten, die geboden wordt op grond van artikel 4, vierde lid, niet in strijd is, zo niet met de letter dan toch met de strekking van de bij amendement ingevoegde tweede volzin van artikel 4, eerste lid, waarin de mogelijkheid van afgeleide identificatie tussen filialen van eenzelfde instelling wordt beperkt. Indien dat niet het geval zou zijn rijst de vraag waarom de mogelijkheid van afgeleide identificatie in het vierde lid beperkt is tot diensten die verband houden met de handel in effecten.

Bij de beantwoording van deze vraag moet worden gezien welke de verhouding is tussen het eerste en het vierde lid van artikel 4. Het eerste lid maakt in het algemeen afgeleide identificatie mogelijk. Door aanneming van het amendement Vreugdenhil/ Van Rijn is afgeleide identificatie echter niet toegestaan indien het gaat om een financiële dienst ter zake van een transactie ter waarde van 25 000 gulden of meer en de financiële dienst wordt verricht bij een ander filiaal van de financiële instelling dan het filiaal dat de identiteit van de cliënt heeft vastgesteld. Het vierde lid maakt afgeleide identificatie mogelijk voor zover de financiële dienst verband houdt met de handel in effecten. Gegeven de opzet van artikel 4 en de strekking van beide bepalingen moet het vierde lid worden beschouwd als een *lex specialis* voor de effectenhandel. Deze bepaling vindt haar rechtvaardiging in het voorkomen van (onnodige) belemmeringen in de internationale handel in effecten. Tegen die achtergrond is het ingevolge deze bepaling voldoende dat betalingen lopen via een rekening bij een financiële instelling in een EG-lidstaat, een niet-EG-lidstaat die partij is bij het EER-verdrag of een andere staat die door de Minister van Financiën is aangewezen (alleen die staten komen voor aanwijzing in aanmerking die tenminste een regelgeving ter zake van de identiteitsvaststelling door kredietinstellingen hebben die vergelijkbaar is met het Nederlandse systeem). Aldus beschouwd heeft de bij amendement ingevoerde bepaling in het eerste lid geen gevolgen voor de toepassing van het vierde lid. Dit is ook in overeenstemming met hetgeen de indieners van het amendement voor ogen stond, namelijk te voorkomen dat op het enkele vertoon van een zogenaamd bankpasje bij een ander filiaal geld kan worden opgenomen of gestort. Het vierde lid is dan ook niet in strijd te achten met het eerste lid. Dat het vierde lid beperkt is tot de mogelijkheid van afgeleide identificatie bij diensten die verband houden met de handel in effecten hangt samen met de opzet

van het artikel. In de leden 1 tot en met 5 wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende situaties waarin, en op welke wijze, afgeleide identificatie toegelaten is. Ingevolge de wens van de Tweede Kamer is voor de in het eerste lid genoemde situatie een beperking aangebracht.

De Minister van Financiën,
W. Kok

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin